

Η αντιπαράθεση της Όπερας

2ο Μέρος

Γράφει ο Jorge Sotirios

Τα πλαίσια παράγουν νόημα. Για παράδειγμα, η χειροποίητη ταπισερί της μητέρας μου που εικονίζει την Όπερα, περικλεισμένη σε μια χρυσή κορνίζα, είναι υπέροχη καθώς κρέμεται στον τοίχο του σαλονιού της Nick Scali. Αυτό σας λέει αρκετά για την αγάπη της για το κιτς. Τα πλαίσια δημιουργούν, επομένως, συμφραζόμενα τα οποία νοηματοδοτούν. Ένα αστικό περιβάλλον μπορεί επίσης να λειτουργήσει ως πλαίσιο. Τα ιστία της Όπερας πρόσφατα πλαισίωσαν το ελληνικό λογότυπο του 1821 και πυροδότησαν μια σειρά από έννοιες που διερευνήσαμε στο 1ο Μέρος. Μια νέα προβολή της «Ελλάδας» εμφανίστηκε μπροστά μας, όπως συνέβη και στο Δημαρχείο του Σαν Φρανσίσκο, όπου οι κομψές κάθετες γραμμές του κτιρίου λούσταν στα ελληνικά χρώματα. Αλλά κάθε φορά που η «Ελλάδα» προβάλλεται στη δημόσια σφαίρα, λαμβάνει χώρα και μια πλαισίωση ενός άλλου είδους. Αναφέρομαι στην ελληνική σημαία ως το επίσημο πλαίσιο για την εκπροσώπηση της «Ελλάδας». Ο πατέρας Αναστάσιος Μποζίκης από την ενορία του Crow's Nest επέκρινε την παράλειψη της «σημαίας που φέρει τον Σταυρό, για την οποία οι επαναστάτες θυσίασαν τη ζωή τους». Ο ντόπιος ιερέας «πλαισιώνει» τη σημαία θέλοντας να εκφράσει τη γερή λαβή με την οποία κρατά το ελληνικό έθνος ο κλήρος.

Πώς μπορεί η ξεπερασμένη του θεώρηση να ισχύει ακόμη; Την τελευταία φορά που κοίταξα, η Ελλάδα δεν ήταν θεοκρατία. Οι ξένοι δεν μπορούν να κατανοήσουν πώς η «χώρα της δημοκρατίας» σε κάθε εορτασμό συνδέεται με τη φάλαγγα των κληρικών. Το σχέδιο τύπου κορδέλας που εμφανίστηκε στην Όπερα αντιπροσωπεύει μια ανανεωμένη Ελλάδα, απαλλαγμένη από τα δεσμά του κλήρου. Οι σχεδιαστές λογοτύπων απομακρύνθηκαν από την εθνική σημαία (παραλείφθηκαν επίσης και οι 9 ρίγες) για να ανανεώσουν τις αντιλήψεις για το τι θα μπορούσε να υποστηρίξει η Ελλάδα σε έναν νέο αιώνα. Η παρατήρηση του Μποζίκη είναι κραυγαλέο ατόπημα. Δεν ενέπνευσε η σημερινή ελληνική σημαία τους επαναστάτες. Μια σύντομη ανάγνωση των ιστορικών καταγραφών καταδεικνύει ότι πριν και κατά τις πρώτες μέρες του Ελληνικού Πολέμου της Ανεξαρτησίας (1821-1829) σχεδιάστηκε, προτάθηκε και χρησιμοποιήθηκε μεγάλη ποικιλία σημαιών από διανοούμενους στη Δυτική Ευρώπη, καθώς και από τοπικούς αρχηγούς και περιφερειακά συμβούλια. Από το 1769, περίπου 11 σημαίες έχουν αντιπροσωπεύσει την Ελλάδα. Εκτός από τον Σταυρό, πολλές από αυτές τις πρώτες σημαίες περιελάμβαναν αγίους, τον φοίνικα, βασιλικά στέμματα, ακόμη και τη φράση «Ελευθερία ή Θάνατος». Προφανώς, έθνη-κράτη σε όλο τον κόσμο έχουν συμπεριλάβει τη θρησκεία στις πτυχές της σημαίας τους, όπως ακριβώς η Αυστραλία συνεχίζει να περιλαμβάνει τη Σημαία της Ένωσης, που αποτελείται από τους προστάτες αγίους της Αγγλίας, της Σκωτίας και της Ιρλανδίας (οι σταυροί του Αγίου Γεωργίου, του Αγίου Ανδρέα και του Αγ. Πατρικίου). Ο κίνδυνος της πρόσδεσης μιας

Η σημαία την οποία πρότεινε ο Ρήγας Φεραίος ως σημαία της «Ελληνικής Δημοκρατίας» το 1797.

Προερχόμενη από την ελληνική λέξη «λαός», η γαλλική «Laïcité» είναι ο μη κληρικός ή κοσμικός έλεγχος των πολιτικών και κοινωνικών θεσμών. Ο γαλλικός νόμος του 1905 για τον διαχωρισμό Εκκλησίας και Κράτους καθιέρωσε τον κρατικό κοσμικισμό.

Το βιβλίο του Jorge Sotirios Graffiti Over Marble, A Portrait of Greece in Crisis (Inhouse Publishing) διατίθεται στο Gleebooks, στο Better Read than Dead στο Newtown, στο The Bilingual Bookshop και στο The Best Bookshop in Town στην Cronulla. Επίσης, διατίθεται και ηλεκτρονικά: https://inhousebookstore.com.au/products/graffiti-over-marble-a-portrait-of-greece-in-crisis?_pos=1&_sid=84443c40d&_ss=r

σημαίας στην ταυτότητα έγκειται στη μετατροπή της θρησκείας σε όπλο εκ μέρους του κράτους, όπως και στο ότι η Εκκλησία μπορεί να ασκήσει αδικαιολόγητη εξουσία με στόχο την υπονόμευση των δημοκρατικών θεσμών.

Ας μιλήσουμε, επίσης, για τη γαλλική προβολή της «Ελλάδας» στον Πύργο του Άιφελ. Πώς θα ερμηνεύει ο Roland Barthes, ένας πρωτοπόρος στη μελέτη των σημείων, έναν φλεγόμενο Σταυρό αφημένο στην κορυφή του Άιφελ και θυμίζοντας γαμήλια τούρτα για έναν άγαμο ιερέα; Δυστυχώς, είναι περισσότερο κιτς από το σαλόνι Nick Scali της μητέρας μου. Με το 50% του γαλλικού πληθυσμού να υποστηρίζει ότι είναι άθεοι, ο Άιφελ στις 25 Μαρτίου δεν είχε τόσο να κάνει με την αναγνώριση της Ελλάδας όσο με το να στείλει ένα σκληρό μήνυμα στους πολίτες της χώρας. Η Καθολική Εκκλησία έκανε επίδειξη δύναμης και ήθελε να μπει στο μάτι όχι απλώς των μη πιστών, αλλά και κάθε Γάλλου μουσουλμάνου. Μια περίπτωση «να ξέρετε ποια είναι η θέση σας», αφού εδώ το έθνος είναι χριστιανικό. Αγάπησέ το ή άφησέ το! Η πλήρης αδυναμία της Γαλλίας να συμβιβαστεί με την αντίδραση της πρώην αυτοκρατορίας, κυρίως από τις πρώην αποικίες της στη Βόρεια Αφρική, επέτρεψε στην Εκκλησία της Γαλλίας να επιβεβαιώσει εκ νέου τη θέση της. Σε αντίθεση με την Όπερα, το Παρίσι αμαύρωσε την κορυφαία πολιτισμική του εικόνα. Αναρωτιέστε γιατί έχει σημασία;

Προερχόμενη από την ελληνική λέξη «λαός», η γαλλική «Laïcité» είναι ο μη κληρικός ή κοσμικός έλεγχος των πολιτικών και κοινωνικών θεσμών. Ο γαλλικός νόμος του 1905 για τον διαχωρισμό Εκκλησίας και Κράτους καθιέρωσε τον κρατικό κοσμικισμό. Τρεις αρχές κατοχυρώθηκαν: η ουδετερότητα του κράτους, η ελευθερία της θρησκευτικής έκφρασης και οι δημόσιες εξουσίες που σχετίζονται με την Εκκλησία. Πριν από τη Γαλλική Επανάσταση του 1789, ο ρωμαιοκαθολικισμός ήταν η κρατική θρησκεία που ασκούσε τεράστια δύναμη στην κοινωνία. Ωστόσο, η επανάσταση οδήγησε σε έναν σύντομο διαχωρισμό Εκκλησίας και πολιτείας το 1795 (έληξε με τον Ναπολέοντα αμέσως μετά). Ένα σημαντικό έγγραφο προς την ανεξίτηλη ήταν το άρθρο 10 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη του 1789, που επιβεβαίωνε την υπεροχή του διαχωρισμού. Αυτός είναι στόχος για μια επα-

Ο Πύργος του Άιφελ φωτισμένος με τα ελληνικά χρώματα και τον σταυρό

νάσταση, ακόμα κι αν πήρε έως το 1905 για να γίνει νόμος.

Η Γαλλία φαίνεται, λοιπόν, ότι βρίσκεται σε συνεχή ένταση, όπως γνωρίζουμε από την πρόσφατη ιστορία, όπου έγινε μάχη για να αφαιρεθεί η ισλαμική μαντίλα ή οποιοδήποτε, στην πραγματικότητα, θρησκευτικό σύμβολο από κρατικά ιδρύματα (σχολεία, νοσοκομεία, μουσεία κ.λπ.). Γι' αυτό τον λόγο, η κατάφωρη πρόωθηση του χριστιανισμού στον Πύργο του Άιφελ έρχεται σε αντίθεση με τον αυστηρά κοσμικό του χαρακτήρα. Ποιον να κατηγορήσει κανείς γι' αυτό; Τον Μακρόν; Την Πόλη του Παρισιού; Την Υπουργό Πολιτισμού; Ο ιδιωτικός οργανισμός διαχείρισης του Πύργου του Άιφελ, που ονομάζεται Société d'Exploitation de la Tour Eiffel, πρέπει να δώσει εξηγήσεις. Θα πρέπει να πέσουν κεφάλια εξαιτίας αυτού του περιστατικού (κάποτε όντως έπεφταν, στην γκιλοτίνα, ακριβώς σε εκείνο το σημείο της Place de la Concorde, μετά το 1789).

Αυτό μας φέρνει πίσω στους εορτασμούς του 1821. Το 1821 δεν συνέβη σε ένα κενό. Η εξέγερση εναντίον των Οθωμανών οφείλει την ύπαρξή της σε δύο κρίσιμα γεγονότα: τον Αμερικανικό Πόλεμο της Ανεξαρτησίας το 1776, και στη Γαλλική Επανάσταση. Η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας στις ΗΠΑ επιβεβαίωσε το «εμείς οι άνθρωποι», εντοπίζοντας τις ρίζες αυτού του χαρακτηρισμού πίσω στην αρχαία ελληνική Δημοκρατία. Και τα ιδανικά του Διαφωτισμού που τροφοδότησαν το 1789 οφείλουν πολλά στην ελληνική φιλοσοφική παράδοση. Αποτινάσσοντας τον καταπιεστικό, ο λαουτζίκος των Ελλήνων επαναστατών ένωσε εκ νέου έναν εξαθλιωμένο, απομονωμένο κόσμο με ένα αρχαίο ιδανικό, σφυρηλατώντας ένα σύγχρονο έθνος, εν αναμονή μιας σημαίας.

«200 χρόνια μετά την Επανάσταση, έχουμε χάσει τον δρόμο μας», είναι ένα αποστομωτικό σχόλιο εκ μέρους του ελληνικού κλήρου, αν θεωρήσουμε τον Μποζίκη εκπρόσωπό του. Τον 21ο αιώνα θα έπρεπε να έχουμε το θάρρος να υποστηρίξουμε την κοσμική κοινωνία στην Αυστραλία: πολυπολιτισμική, πολυφυλετική, θρησκευτικά ανεκτική, σεξουαλικά διαφορετική και χωρίς διακρίσεις. Το ελληνικό λογότυπο του 1821 είναι αναζωογονητικό γιατί προωθεί στο παγκόσμιο κοινό μια Ελλάδα που δεν ήταν ποτέ θεοκρατία. Αφήστε το κιτς για τα σαλόνια του Nick Scali.